„שק בתחת!"

אמר תדי קולק לפרופסור חייטובסקי

השלום הזה שאל: האם אחה בעד?

„שק בתחת," ענה ראש עיריית ירושלים, תדי קולק, לד"ר יואל חייטובסקי, מרצה בכיר לכלכלה באוניברסיטה העברית. היה זה ביום השני שעבר, בפתח בניין העירייה, כאשר ד"ר חייטובסקי, יחד עם קבוצת הורים נוספים, הגיע למקום כדי למחות על שלילדיהם, לא נמצא עדיין מקום לימודים, בגלל עבודות בנייה שלא נסתיימו בזמן בבניין בית־הספר. „אתה רוצה להיבחר פעם נוספת? נתראה עוד לפני הבחירות," הטיח חייטובסקי בקולק. קולק, טרוד במאמציו לפתור את חבעייה ונתון בלחץ, ענה את תשובתו ההיסטורית.

האם היתה זו תשובה פרלמנטרית? האם היית א ת ה משתמש במטבע לשון זו? שאלה זו הופנה „העולם הזה" למספר ראשי ערים ולאישי ציבור. תשובותיהם:

שמואל רכטמן, ראש עיריית רחובות:

לא, לא הייתי אומר שזה ביטוי פרלמנטרי — אבל כמה שאני יכול להבין את תדי קולק! אנשים באים אליך, אומרים „אני הצבעתי בעדך" — ומבקשים כל מיני דברים שיכולים להוציא אדם מהכלים. אני עצמי לא השתמשתי בביטוי כזה, אבל לפעמים זה דרש ממני התאפקות לא רגילה.

עורך־דין חנניה גיבשטיין, ראש עיריית ראשון־לציון:

הביטוי איננו פרלמנטרי. אני אישית מקווה שלא אזדקק לא אי פעם, אבל אני בהחלט מבין לנפשו של תדי קולק. הלחץ העצום, ולעיתים לא מוצדק, מצד הציבור, עלול להביא כל ראש עיר נורמלי להתפרצות.

ח"כ דב מיזמן:

זאת מלה שמתאימה לראש עיר? זה מתאים ליליד מהרחוב. אני לא חושב שצריך להשתמש בביטוי כזה. אני נמנע משימוש בביטויים אפילו הרבה פחות חריפים.

ח"כ ישעבר עורכת־דין שולמית אלוני:

הביטוי הוא אמנם לא פרלמנטרי, אך אני אישית דווקא השתמשתי בו בהזדמנויות. ואם ירגיזו אותי במידה מספקת, אני מסוגלת להשתמש בו שוב. התגובה של תדי קולק היתה לדעתי במקומה. התעוררה בעייה — והוא לא ניסה להשתמט ממנה, אלא ראה עצמו אחראי, לקח את הטיפול בעניין — אז שלא יזרקו לו את הגט בפרצוף.

ח"כ יורם אריזר:

במקום תשובה, יש לי סיפור: הבן שלי, בן שש, השמיע לי לפני יומיים את אותה פגינה בדיוק. הזהרתי אותו שיפסיק להתבטא ככה, כי אחרת הוא עוד יגדל להיות ראש עיר.

גד יעקובי, סגן־שר התחבורה:

אני אישית לא השתמשתי עדיין בביטוי זה. אם אשתמש בו? מאן שנחרב בית־המקדש, ניתנה הנבואה לאנשים שאינני רוצה להימנות עליהם. הביטוי לדעתי אינו פרלמנטרי, ואני מניח שתדי היה מעדיף להימנע ממנו. יחד עם זאת, אני סבור שההתגרות בעניין הבחירות, בשעה שידוע שהוא טורח להסדיר את העניין, היתה בהחלט מיותרת.

אשר אזר, ראש עיריית איתי:

אני לא הייתי משתמש בביטוי זה.

עובד בן־עמי, ראש עיריית נתניה:

הסיגנון הוא האדם.

אליאב

אלוני

וייצמן

גיבשטיין

בן־עמי

יעקובי

אזוף (מיל.) עזר וייצמן (מגיב בצחוק רועם):

זאת התגובה היחידה שלי. רק תגיד שצחקתי.

ח"כ מרדכי פורקים:

הביטוי הוא לא פרלמנטרי. אני לא אומר שצריך להשתמש בו — אבל הרגיזו אותו. ידוע שתדי קולק עשה מאמצים על־אנושיים בעניין פתיחת בתי־הספר. כולנו רק בני אדם.

ח"כ יהונתן יפרח, ראש מועצת שדרות:

אני לא הייתי משתמש בביטוי זה. לא מעל במת הכנסת, ולא מחוצה לה. מאידך, אי אפשר לשפוט אדם אחר. צריך לבדוק מה הביא אותו לכך.

ח"כ מרדכי בן־פורת, ישעבר ראש מועצת אור־יהודה:

מה שאני חושב על הנושא הזה, זה באמת לא לפירסום.

ח"כ ד"ר משה סנה:

תדי קולק לא השתמש בביטוי בפרלמנט אמנם, אך אינני חושב שגם בחיים הציבוריים יש להשתמש בו. אני, מכל מקום, אשתדל גם להבא לשלוט בעצמי ולא להשתמש בביטוי.

ח"כ אריה (ליובה) אליאב:

סתם תפסו אדם על מילה שפלט בשעת רוגזה. כדאי אמנם לספור עד עשר, לפני שמדברים, אבל לא צריך להיתפס לכל מילה. לתדי יש יותר מדי מעלות וזכויות, מכדי שיעשו לו זאת. אני אישית איננו יודע איך אגיב אם ירגיזו אותי. אף אחד איננו יודע.

ח"כ שמואל תמיר:

איש ציבור איננו צריך להשתמש בביטוי כזה. אני הייתי בוחר לי ביטוי מתאים, שאיננו פוגע.

ח"כ חיים לנדאו:

לא הייתי רוצה להתייחס לזה.

ח"כ מנחם פורוש:

לא הייתי רוצה להיכנס לתוך הנושא הזה.

ח"כ אליהו ששון:

אני עצמי לא הייתי משתמש בביטוי זה.

ח"כ ד"ר יוסף גודלשמידט:

אני מקווה שלא אשתמש לעולם בביטוי זה, כמו שלא השתמשתי בו בעבר. תדי קולק טען שהאיום של הפרופסור נגדו היה בלתי הוגן. לפי דעתי, זה בכל זאת לא מצדיק שראש עיר יאבד את עשתונותיו.

פרופסור ישעיהו ליבוביץ:

יש לנו דאגות חמורות יותר. אינני מוכן לבזבז על זה אפילו חצי דקה. ההתבטאויות של תדי קולק לא מעניינות אותי.

ח"כ ישראל ישעיהו, מזכיר כללי של העבודה:

ביטוי לא נאה. אני לא השתמשתי, ולא אשתמש, במילה כזו.

ח"כ משה ברעם:

לא פרלמנטרי. בהחלט לא.

אורי זוהר:

אינני יודע במה מדובר. אני לא קורא עיתונים.

דת דגים אלמונית בצפון העיר, בשם שלדג.

המסעדה האלמונית פרחה, הפכה למסעדת צמרת, כשבין אורחיה הקבועים משה דיין, עזר וייצמן, קצינים ופקידים בכירים ואנשי עסקים.

תשובה למכה. למרות שהאיזור בו שוכנת שלדג ידע שריפות לא מעטות לאחרונה, בייחוד במסעדות ודיסקוטקים, טוען סימון כי הוא — כמו מכבי־האש — מאמין שהשריפה נגרמה כתוצאה מקצר חשמלי. כך או כך — תשובתו למכה שפקדה אותו היא חד־משמעית: הקמתה המהירה מחדש של שלדג.

בינתיים, כדי לא להשתעמם, הוא ואהרן פותחים בסמוך חנות נוספת, שתספק דגים ופירות־ים למסעדות ומלונות ברחבי תל־אביב. „שריפות, טביעות — צריך יותר מזה כדי לעצור אותנו," אומר פועל הנמל הוותיק. „רק שהלב כואב לי על ג'וני."

דרכי אדם

עסקים ותענוג —

לא הולכים יחד

בתיקו במס הכנסה, מופיע זלמן וסרמן* (58) כפנסיונר. בשכונת מגוריו בעיר התחתית בחיפה, ידוע הפנסיונר הקשיש, החי בצינעה עם אשתו בדירת חדר ומטבח בקומת קרקע אחורית, כמלווה בריבית — וסרמן תמיד נכון לעזור.

„אני בצרה". לא רק לעזור, כפי שהתברר השבוע. אחת מלקוחותיו היתה בת של שכנים, צעירה בלונדית העובדת כספרית במספרה בהדר. לפני שלושה חודשים הופיעה הנערה בת ה־17 אצל וסרמן, ביקשה הלוואה של 600 ל"י, לא יכלה להסביר לאיזה מטרה, לא יכלה לתת גם שום ערבות. לבסוף, פלטה במצוקה, נוכח שאלותיו של הקשיש „אני בצרה."

וסרמן הבין למה התכוונה. הוא החתים את הנערה על שטרות, נתן לה את הכסף ללא בטחונות.

כצפוי, לא הצליחה הצעירה לעמוד בהתחייבויותיה. החזירה בקושי את הריבית. לאחר שלושה חודשי הלוואה, לא הצליחה להחזיר אפילו לירה מהקרן.

מאהב יוקד. וסרמן התחיל ללחוץ, איים כי יציג את השטרות להוריה. לאחר האיומים, בא הפיתוי: הוא הסביר לצעירה, ברמזים עדינים, כי יהיה מוכן להחזיר לה את השטרות — אף בלי שתחזיר את הכסף.

הבלונדית נעתרה. לאחר כמה ימים, קבעה איתו פגישה בביתה לשבת הקרובה, שאז אמורים היו הוריה לנסוע לביקור בירושלים.

בשעה אחת־עשרה בבוקר בשבת, התייצב המאהב היוקד בבית שכניו, נתקבל בסבר פנים יפות על־ידי העלמה, הוכנס ללא גינונים של טקס לחדרה „תתפשט, אני כבר נכנסת," הורתה הצעירה בטון של יום־יום.

וסרמן התפשט, התיישב בנוחיות על המיטה, ממתין לבואת. הוא לא נאלץ להמתין הרבה.

דלת החדר נפתחה, והבואת באו: בפתח עמדה הנערה החשוקה — לבושה מאוד. לצידה עמדת הגברת וסרמן.

*) השם מוסווה.